

Oppgave 1.5.20.

For å gjøre denne oppgaven, kan du nesten alt du trenger. Det eneste nye er at funksjonen $\log_a x$ (logaritmen med a som grunntall) skrives $\log_a(x)$ i Maple.

Som vanlig trenger vi å hente inn Maples plottekommandoer når vi skal bruke *display*

```
[> with(plots)
```

a)

```
[> P1 := plot(2^x, x=-2..2, color = black)
```

```
> P2 := plot((1/2)^x, x=-2..2, color = orange)
```

```
> display(P1, P2)
```

b)

```
> P1 := plot(log_2(x), x = 0.5..4, color = magenta)
```

```
> P2 := plot(log_1/2(x), x = 0.5..4, color = blue)
```

```
> display(P1, P2)
```

Merk: den alternative måte å skrive logaritmen med et gitt grunntal $a \neq e$

Oppgave 1.5.21.

For å løse oppgaven må vi først finne en formel for fordoblingstiden T som funksjon av p . Den må vi faktisk lage selv.

Vi vet at T er bestemt ved egenskapen $P(T) = P(0) \left(1 + \frac{p}{100}\right)^T = 2 \cdot P(0)$.

Altså er

$$\left(1 + \frac{p}{100}\right)^T = 2.$$

For å løse denne likningen med hensyn på T tar vi logaritmen på begge sider av likhetstegnet: $T \cdot \ln\left(1 + \frac{p}{100}\right) = \ln 2$.

Formelen er derfor $T = \frac{\ln 2}{\ln\left(1 + \frac{p}{100}\right)}$.

Vi skal beregne T for 25 verdier av p .

Det kan vi naturligvis gjøre, én for én, men Maple har en gunstig kommando for å gjøre samme operasjon flere ganger, for ulike verdier av en eller flere parametre.

(Legg merke til at vi skriver $T[p]$ for at Maple skal forstå at vi mener T_p .)

```
> for p from 1 by 1 to 25 do T[p] :=  $\frac{\ln(2)}{\ln\left(1 + \frac{p}{100}\right)}$  end do
```

Det var kanskje ikke så gunstig å be om eksakte svar. La oss heller be om desimaltall:

```
> for p from 1 by 1 to 25 do T[p] := evalf $\left(\frac{\ln(2)}{1 + \frac{p}{100}}\right)$  end do
```

Ser du at **for**-kommandoen fungerer nesten som et summetegn der p først er lik 1, slik at Maple utfører beregningen av T_p for $p = 1$.

Deretter økes p med 1 (fordi det står **by 1**) til 2, og Maple gjennomfører operasjonen med denne verdien for p , osv., helt til Maple er ferdig med tilfellet $p = 25$.

Den eneste forskjellen er at Maple ikke skal summere svarene den finner for hver p -verdi.

Merk deg konstruksjonen, den er meget nyttig. Den kalles en **for**-løkke.

Oppgave 1.6.22.

Også i denne oppgaven skal vi lage en tabell over tall som beregnes etter samme formel, nemlig formelen $L_n = 1000 \left(1 + \frac{\left(\frac{8}{n} \right)}{100} \right)^n$.

Begynnelsen på tabellen blir

$$> L[1] = 1000 \left(1 + \frac{8}{100} \right)$$

$$> L[2] = 1000 \cdot \left(1.0 + \frac{\frac{8}{2}}{100} \right)^2$$

$$> L[3] = 1000 \left(1.0 + \frac{\frac{8}{3}}{100} \right)^3$$

Det er egentlig overkommelig å beregne resten av listen etter samme mønster.

Men det er enklere å bruke en **for**-løkke, så la oss gjøre det. Når vi bruker den, må vi huske at vi skal lage en tabell.

Denne gangen skal variabelen (her n) ikke øke jevnt og pent fra 1 til 365.25. Det fikser vi ved å skrive:

$$> \text{for } n \text{ in } [1, 2, 3, 4, 6, 12, 24, 52, 365.25] \text{ do } L[n] := 1000 \left(1.0 + \frac{\frac{8}{n}}{100} \right)^n \text{ end do}$$

Ser du at denne kommandoen gjør akkurat det vi vil den skal gjøre?

Hvorfor tror du at bankene legger til renten på innskudd én gang i året?

Oppgave 1.5.23.

Legg merke til hvordan vi formulerer plot-kommandoen når vi vil ha noen enkle punkter: først kommer alle koordinatene langs den horisontale akse, deretter alle koordinatene langs den vertikale akse.

Det er naturligvis viktig at rekkefølgen på y -koordinatene stemmer med rekkefølgen på x -koordinatene.

```
> plot(c(1900, 1910, 1920, 1930, 1940, 1950, 1960, 1970, 1980, 1990, 2000, 2013), c(2218, 2377, 2616, 2800, 2964, 3240, 3568, 3863, 4079, 4233, 4478, 5051), style = point)
```

Dette ser virkelig ikke ut som grafen til en eksponensialfunksjon. Det ligner mer på en rett linje, men har et ekkelt punkt helt opp i høyre hjørne. Men la oss heller plote $\ln(P(n))$ slik de foreslår i oppgaven

```
> plot(c(1900, 1910, 1920, 1930, 1940, 1950, 1960, 1970, 1980, 1990, 2000, 2013), c(ln(2218), ln(2377), ln(2616), ln(2800), ln(2964), ln(3240), ln(3568), ln(3863), ln(4079), ln(4233), ln(4478), ln(5051)), style = point);
```

```
>
```

Hmmm. Det ekle punktet ser i alle fall nå ut til å bli trukket inn på en linje gjennom datamaterialet. Godtar vi at dette er ganske nært en rett linje, ja, så må vi erkjenne at det er tilnærmet eksponensiell vekst.